

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/61-11>
УДК 330.341:378

Ящишина І. В.

доктор економічних наук, професор,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6126-1747>

Yashchyshyna Iryna

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Kamyanets-Podilskyi National Ivan Ohiienko University

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КОМПАНІЇ

APPLIED ASPECTS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE COMPANY

Сталий розвиток стає світовим трендом XXI століття. Бізнес все більше долучається до реалізації цілей сталого розвитку. Вивчення та поширення передових практик зі сталості допоможуть виконати Україні міжнародні зобов'язання щодо досягнення цілей сталого розвитку. Дослідження базується на використанні кейсового методу і присвячене вивченню більш як десятирічного досвіду зі сталого розвитку міжнародної корпорації CRH, яка володіє контрольним пакетом акцій семи корпорацій в Україні. Визначено основні напрями, практики, заходи сталого розвитку компанії. Досліджено динаміку та структуру витрат на них за 2009–2019 роки. Виявлено, що витрати зі сталого розвитку компанії становили 3,0–8,5 млн. євро щорічно впродовж аналізованого періоду, що становить у середньому 0,04–0,05% її операційного прибутку. Описано зобов'язання, виклики та досягнення компанії у розрізі цілей сталого розвитку. Визначено основні елементи стратегічного планування реалізації цілей сталого розвитку компанією.

Ключові слова: сталий розвиток підприємства, досвід компанії, цілі сталого розвитку, бюджет сталого розвитку, витрати сталого розвитку.

Sustainable development is becoming a global trend of the XXI century. Business is increasingly involved in achieving sustainable development goals. Exploring and disseminating of best practices on sustainability will help Ukraine meet its international obligations to achieve sustainable development goals. The research is based on the use of the case method and is devoted to the study of more than a decade of experience in sustainable development of the international corporation CRH, which owns a controlling stake in seven corporations of mining and construction in Ukraine. According to national statistics, the extractive industry and quarrying ranks 3rd in terms of air pollution, so active involvement in strengthening sustainability is relevant. The main directions, practices, measures of sustainable development of the company are determined. A study of the dynamics and costs structure for 2009–2019. It was found that the company's sustainable development costs amounted to 3.0–8.5 million euros per year during the analyzed period, which averages 0.04–0.05% of its operating profit. The company's commitments, challenges and achievements in terms of sustainable development goals are described. The basic elements of strategic and tactical planning of realization of the purposes of sustainable development by the company, their realization are defined. It was found that economic, social and environmental sustainability indicators are built into the company's business model and are determined throughout the value chain. The company practices identifying potential sustainability risks for effective risk management. All work with stakeholders, especially suppliers, is based on compliance with sustainability criteria. Innovative projects implemented by the company are examined for environmental and social safety, and production is based on compliance with relevant international product quality standards. It is important that CRH cares about creating public value for positive change and supporting local communities through active cooperation with suppliers, governments, industry bodies. Positive elements of the company's experience require further study and implementation of domestic enterprises.

Keywords: sustainable development of the enterprise, experience of the company, goals of sustainable development, budget of sustainable development, costs of sustainable development.

Постановка проблеми. Формування концепції сталого розвитку має довгу історію, і низка теоретиків та практиків називають її найбільш перспективною світоглядною ідеологією XXI століття та усього третього тисячоліття загалом [1]. У 1992 році в Ріо-де-Жанейро відбулася Всесвітня конференція з навколишнього середовища і розвитку.

Результатами роботи цієї конференції стало офіційне визнання поняття «сталий розвиток», створення комісії ООН зі сталого розвитку, розроблення довготермінової програми дій «Порядок денний на XXI сторіччя». В межах конференції було проведено Спільний форум політиків і вчених, присвячений глобальним екологічним та соціально-еко-

номічним проблемам, після якого в багатьох країнах з'явилися національні концепції сталого розвитку. Довгий час концепція сталого розвитку реалізовувалась різними країнами на макрорівні, а на мікрорівні заходи зі сталості не мали систематичного та комплексного характеру. Поодинокі практики реалізації концепції сталого розвитку на мікрорівні розпочалися в кінці ХХ століття, однак саме у ХХІ столітті під впливом глобалізації та низки інших чинників процес швидко поширюється серед багатьох компаній світу. Сучасні науковці визначають такі чотири групи причин чутливості бізнесу до сталого розвитку [2].

1) Фізичні причини, такі як наростаюча обмеженість природних ресурсів, зростання обсягу відходів із зростанням виробництва, зменшення здатності довкілля поглинати ці відходи.

2) Соціальні причини, адже завдяки глобальному та економіко-соціальному розвитку роль компаній у суспільстві та очікування громад від них зростають. Компанії частіше проходять моніторинг і вимушені брати на себе та виконувати соціальні зобов'язання.

3) Зовнішні та внутрішні етичні причини, оскільки екологічна та соціальна відповідальність бізнесу стає етичною нормою поведінки компаній на ринку та персоналу в самій компанії.

4) Бізнес-причини, що є результатами інших трьох факторів. Сталий розвиток компанії стає одним із вагомих чинників забезпечення конкурентних ринкових переваг.

У вересні 2015 року на Саміті ООН зі сталого розвитку було затверджено підсумковий документ «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», де описано 17 цілей сталого розвитку (ЦСР). Україна також приєдналась до досягнення глобальних завдань та адаптувала Цілі сталого розвитку під українські реалії. Як результат цієї роботи, у 2017 році було видано Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» [3]. У 2020 році було прийнято Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [4]. Досягнення ЦСР потребує не лише зусиль від держави та суспільства, але й серйозної системної роботи бізнесу. Сьогодні бізнес є основним транслятором змін та інновацій, в тому числі соціальних та екологічних, але, на жаль, за даними дослідження ООН 2020 року [5], тільки 46% компаній світу інтегрують Цілі сталого розвитку у свої стратегічні та поточні плани. За експертними оцінками [6], для України ця цифра є значно меншою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням інтеграції сталого розвитку в діяль-

ність підприємств різних організаційно-правових форм та галузей економіки присвячено праці вітчизняних та іноземних науковців, таких як О. Виханський, О. Веклич, Е. Гірусов, В. Гросул, О. Гудзинський, Б. Данилишин, Г. Дейлі, Я. Кашуба, Л. Мельник, О. Карінцева, О. Осауленко, Г. Платонов, У. Туран. Проте основна увага у наукових досліджень приділена теоретико-методологічним, методичним, регіональним та галузевим аспектам сталого розвитку підприємств. При цьому подальшого вивчення потребує наявний досвід підприємств щодо системної реалізації сталості їх розвитку задля імплементації кращих практик у діяльність вітчизняних підприємств.

Мета статті полягає у вивченні досвіду впровадження сталості міжнародною компанією CRH. До основних завдань відносимо дослідження елементів стратегічного і тактичного планування нарощування сталості компанії; динаміки та структури витрат компанії на сталий розвиток за 2009–2019 роки; заходів, викликів та обмежень з реалізації цілей сталого розвитку; запровадження критеріїв сталості у бізнес-модель компанії. Аналіз базується на використанні кейс-методу.

Виклад основного матеріалу. Транснаціональна компанія CRH зареєстрована в Ірландії та має свої структурні підрозділи у США, Європі (зокрема, в Україні) та Азії. Сьогодні CRH – міжнародна група компаній галузі будівельних матеріалів, які виробляють та постачають на ринок широкий асортимент продукції будівельної галузі. В нашій країні CRH виступає власником контрольного пакета акцій таких підприємств, як ПАТ «Подільський цемент»; ТОВ «ЦЕМЕНТ»; ПрАТ «Миколаївцемент»; Група компаній «Полібетон™»; ПАТ «Білоцерківський завод ЗБК»; ПрАТ «Бехівський спеціалізований кар'єр». CRH почала активно вживати заходів зі сталості ще у 1995 році, а впродовж останніх п'ятнадцяти років реалізація політики сталого розвитку стала об'єктом нагальної уваги її стратегії і тактики на вимогу глобалізованого ринку. На офіційному сайті компанії CRH доступні звіти зі сталого розвитку за 2009–2020 роки [7]. На український ринок CRH вийшла у 1999 році і відразу розпочала формувати та впроваджувати політику сталого розвитку. Варто зазначити, що звітів зі сталого розвитку окремих підприємств, що розміщені в Україні та інших країнах, компанія не висвітлює, тому аналізувати можна лише загальні дані по компанії загалом.

Основною причиною такої пильної уваги компанії до посилення сталості є досить велике екологічне навантаження на атмос-

ферне повітря від її діяльності. Так, у Національній доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2018 році [8] відзначається, що добувна промисловість і розроблення кар'єрів посідають третє місце за обсягами забруднення повітря, і на цю галузь припадає 17,7% від загальних викидів в атмосферу. Активне впровадження концепції сталого розвитку, щорічне звітування щодо виконання стратегічних планів і річних програм за конкретними індикаторами дають змогу компанії показати суспільству її прагнення покращити ситуацію.

CRH чітко визначає ті переваги та вигоди, які принесе впровадження політики сталого розвитку як самій компанії, так і суспільству. До власних вигід компанія відносить нарощування фінансової міцності, зростання інвестиційної привабливості, зниження капітальних витрат, повернення акціонерів. Серед суспільних вигід вона виділяє стійкі рішення для клієнтів, покращення партнерських відносин, створення нових стійких робочих місць, зростання податкових надходжень місцевого і регіонального рівнів, підтримку громад [7].

Важливо, що сталий розвиток внесений до основних організаційних цілей CRH та інтегрований у загальну стратегію розвитку компанії. До довгострокових стратегічних цілей (на період до 2030 року) компанія відносить такі чотири напрями сталості і визначає конкретні індикатори їх досягнення:

- безпека (досягнути культури повної безпеки і 0 летальних випадків на виробництві);
- довкілля (зменшити негативний вплив на зовнішнє середовище та на зміни клімату через вуглецеву нейтральність впродовж усього ланцюжка створення вартості під час виробництва цементу через зниження CO_2 цементу до $<520 \text{ кг CO}_2/\text{т}$ цементного продукту);

- люди (сформувати бізнес, де всі мають рівні можливості розвиватися і прогресувати; вирішувати питання гендерної рівності; досягнути показника 33% жінок у вищому керівництві компанії);

- продукти (забезпечити інноваційні продукти та рішення для стійкого розвитку, нульового впливу на довкілля; до 2025 року отримувати 50% доходу від реалізації продукції, що відповідає стандартам стійкості).

Серед сімнадцяти цілей сталого розвитку, визначених ООН для реалізації до 2030 року, компанія визначила для себе основні чотири. Саме ці цілі сталості віднесено до основних довгострокових стратегічних цілей розвитку компанії. Кожна з чотирьох ЦСР поділена на підцілі і віднесена до відповідного розділу

загальної стратегії на довгостроковий період (табл. 1).

Такий вибір цілей сталого розвитку обумовлений особливостями діяльності підприємства, зокрема тим, що за галузевою ознакою компанія належить до видобувної промисловості та виробництва будівельних матеріалів. Кілька напрямів сталості, таких як здоров'я та добробут і права людини, є універсальними для всіх підприємств, що складають звіти зі сталого розвитку, і CRH їх підтримує, однак фокусується на чотирьох, описаних у табл. 1. Усі чотири ЦСР конкретизовані короткостроковими цілями, що входять до річних програм сталого розвитку компанії, про виконання яких компанія щорічно інформує громадськість через публікацію звітів на офіційному сайті [7].

Важливо, що впродовж багатьох років компанія планує та відслідковує динаміку чітко визначених економічних, соціальних та екологічних показників упродовж усього ланцюжка створення цінності таким чином:

- критерії сталості застосовують під час вибору постачальників ресурсів, зокрема, у 2019 році розпочато Програму «Знай свого постачальника», що спрямована, в тому числі, на оцінювання забезпечення сталості партнерами;

- на етапі виробництва продукції компанія здійснює контроль якості продукції відповідно до міжнародного стандарту ISO 20400; при цьому до критеріїв оцінювання якості будівельних матеріалів відносять здоров'я та безпеку процесів виробництва і споживання, безпеку персоналу та праці, непорушність прав людини, навколишнє середовище, вплив на зміну клімату тощо;

- усі інновації, що впроваджують на підприємстві, проходять оцінювання за критеріями сталості;

- виявляються потенційні ризики сталості для ефективного ризик-менеджменту;

- відбувається співпраця з постачальниками, урядами, галузевими органами, партнерами для позитивних змін, підтримки місцевих громад та створення суспільної цінності.

Визнаючи високу ресурсоемність продукції, компанія визначає основні виклики та обмеження для управління потенціалом негативних наслідків на довкілля та людей, формує профіль мінливих ризиків та загроз, що слугує основою аналітики для ефективного ризик-менеджменту. Фактично політика сталого розвитку вбудована в бізнес-модель компанії, її стратегію і тактику, процедури, правила та бюджет.

Витрати компанії CRH на вжиття заходів сталого розвитку за 2009–2019 роки ілюструє рис. 1.

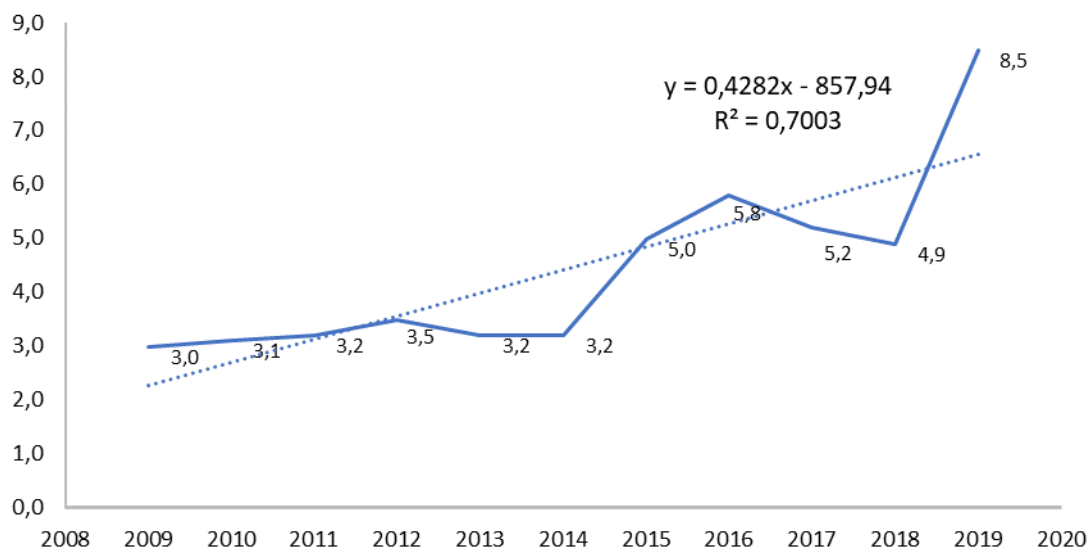

Таблиця 1

Реалізація цілей сталого розвитку компанією CRH

ЦСР	Фокус (підцілі)	Зобов'язання	Виклики	Досягнення
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	9.1. Якість, надійність, стійкість та еластичність інфраструктури. 9.2. Сприяння інклюзивному та стійкому розвитку. 9.4. Оновлення інфраструктури та модернізація. 9.5. Посилення наукових досліджень, модернізація технологічних можливостей промислових секторів.	Застосування проривних технологій; інформація про будівельні матеріали і будівлі щодо їх сталості; моделювання (BIM) та заохочення до більш сталого будівництва та інфраструктури.	Потреба в ранньому залученні постачальників будівельних матеріалів у стійкі інфраструктурні проекти, а також негармонічна співпраця між постачальниками та замовниками під час розроблення та застосування нових технологій.	Зосередження на інноваціях, розробках та дослідженнях, що забезпечать амбіційну ціль, а саме досягнення 50% доходу від реалізації продукції, що повністю відповідає критеріям сталості до 2025 року.
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	11.1. Забезпечити доступ усіх до належного, безпечного та доступного житла. 11.2. Забезпечити доступ до безпечних, доступних та стійких транспортних систем. 11.4. Посилити зусилля щодо захисту світової культурної та природної спадщини.	Забезпечити високу якість товарів, послуг та побудову рішень для підтримки загальної оптимізації міських систем, допомогти у створенні стійких населених пунктів.	Відсутність співпраці між урядами, галузевим менеджментом і суспільством щодо інтеграції їх стратегій розвитку для скорочення вуглецевих викидів та формування рішень для посилення стійкості і зменшення порушень клімату.	Співпраця щодо проектування виробів для посилення гнучкості, пристосування бізнес-процесів до потреб суспільства для реалізації такої цілі: до 2050 року досягнути вуглецевої нейтральності по всьому ланцюжку створення цінності під час виробництва цементу і бетону.
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	12.2. Досягнення стійкого розвитку щодо управління та ефективного використання природних ресурсів. 12.4. Досягнення екологічно безпечного режиму управління відходами. 12.5. Зменшення відходів через ефективну переробку та повторне використання. 12.6. Заохочення компаній партнерів до впровадження стійких практик.	Збільшити використання альтернативних видів палива та матеріалів; ефективніше використовувати природні ресурси, мінімізувати відходи та вплив діяльності компанії на навколишнє середовище.	Відсутність достатнього доступу до альтернативних видів палива та матеріалів, відсутність нормативно-правової бази щодо визнання матеріалів і відходів, що не підлягають переробці.	Розроблення інноваційних нових технологій для залучення відновлювальної енергії, альтернативних видів палива та збільшення рівня переробки матеріалів.
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	13.1. Посилити стійкість та адаптаційну здатність до протистояння кліматичним небезпекам і стихійним лихам. 13.2. Інтеграція заходів протидії змінам клімату в політику, стратегію та планування.	Дизайн для гнучкого будівництва та пристосування виробничих процесів до задоволення суспільних потреб; заходи для досягнення вуглецевої нейтральності впродовж усього ланцюжка створення цінності цементу.	Недостатній супровід впродовж життєвого циклу виробництва бетону, недостатність оцінювання аналізу та обліку стійкості бетону.	Постійна адаптація продуктів до стійкості середовища щодо наслідків зміни клімату. Курс на подальше зменшення інтенсивності CO ₂ цементу до <520 кг CO ₂ /т цементного продукту до 2030 року.

Джерело: побудовано за даними Звітів зі сталого розвитку компанії CRH за 2009–2019 роки [7]

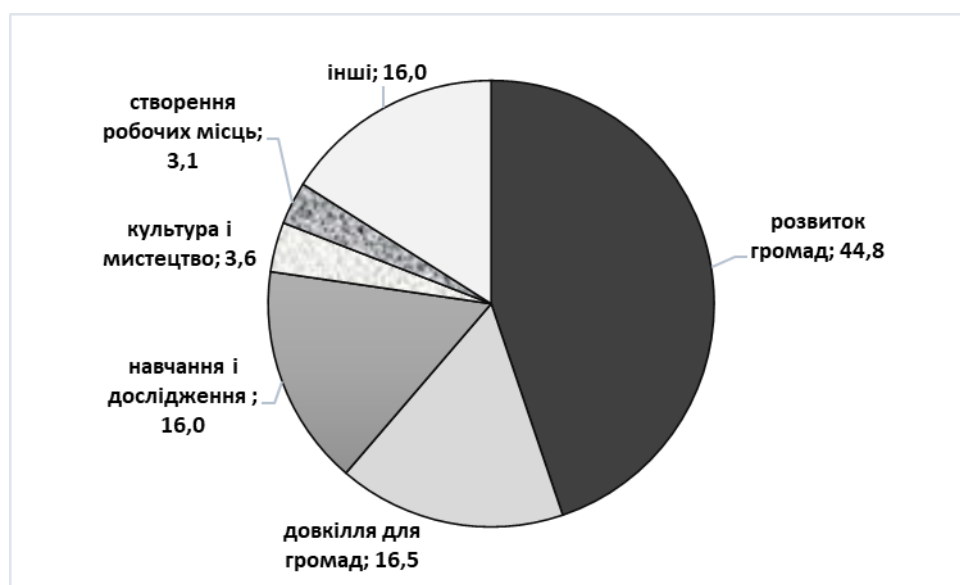
Рис. 1. Динаміка витрат на заходи з реалізації щорічних Програм сталого розвитку, млн. євро

Джерело: побудовано за даними Звітів зі сталого розвитку компанії CRH за 2009–2019 роки [7]

Загальний тренд витрат CRH на сталий розвиток за аналізований період є зростаючим. Щорічні витрати зі сталого розвитку компанії становили 3,0–8,5 млн. євро, або в середньому близько 0,04–0,05% її операційного прибутку. Це значна сума. Бюджет сталого розвитку щорічно витрачався на шість таких основних напрямів, як підтримка місцевих громад; навчання та дослідження; довкілля; створення робочих місць; культура й мистецтво. Структура витрат за 2009–2019 роки подана на рис. 2.

Основні зусилля та кошти компанія CRH витрачає на підтримку місцевих громад та роз-

будову своєї відкритості (майже 45%). Другим за значенням напрямом витрат Програм сталого розвитку є охорона і збереження довкілля, екологічні заходи (16,5%). На дослідження та навчання компанія витрачає 16% бюджету, від 3% до 4% витрат спрямовуються щорічно на культурні та мистецькі заходи (організацію виставок, концертів, підтримку історичних пам'яток та автентичних ремесел, народних промислів тощо). Середні витрати на підтримку зайнятості та створення нових робочих місць становлять близько 3%. Решту бюджету використовують на інші витрати, де більшою є благодійність.

Рис. 2. Усереднена структура витрат на заходи сталого розвитку за 2009–2019 роки, %

Джерело: побудовано за даними Звітів зі сталого розвитку компанії CRH за 2009–2019 роки [7]

Таблиця 2

Структура витрат на заходи зі сталого розвитку за 2017–2019 роки, %

Напрями заходів	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Суспільна та громадська діяльність, розвиток громад	42,0	51,0	28,0
Довкілля для місцевих громад	17,0	13,0	8,0
Навчання і дослідження	17,0	11,0	17,0
Культура та мистецтво	4,0	3,0	1,0
Створення робочих місць	0,0	1,0	3,0
Інше	20,0	21,0	43,0

Джерело: побудовано за даними Звітів зі сталого розвитку компанії CRH за 2009–2019 роки [7]

Однак за останні три роки відбулися суттєві коливання усереднених даних (табл. 2).

Очевидно, що у 2019 році суттєво скоротилась питома вага витрат на суспільні та громадські роботи (практично на 40%), при цьому частка інших витрат зросла удвічі. Така ситуація пояснюється тим, що у 2019 році компанія витратила значні кошти на заходи з посилення безпеки і подолання наслідків COVID-19, що були віднесені до інших витрат. При цьому загальний бюджет сталого розвитку за три роки зріс майже на 50%.

Відзначимо, що компанія веде активну політику, спрямовану на підтримку розвитку громад. Причиною є передусім бажання корпорації бодай частково компенсувати суспільству та місцевим громадам велике навантаження на довкілля, яке здійснює корпорація. З іншого боку, підтримка Сталого розвитку для CRH є іміджевим заходом, елементом PR-технології компанії, що має переконати партнерів і споживачів у відповідальному ставленні підприємства до суспільних потреб та інтересів місцевих громад. Однак ми не знайшли прикладів залучення представників місцевих громад до планування цих заходів.

При цьому у звітах зі сталості компанія наголошує на створенні суспільної цінності, що фактично є доданою вартістю для суспіль-

ства загалом та конкретних стейкхолдерів зокрема, а саме власних працівників, місцевих громад, регіональних органів влади, партнерів. Суспільну додану вартість складно чітко окреслити та оцінити. Однак із збільшенням кількості підприємств, що працюють на засадах сталості, обсяги суспільної доданої вартості зростатимуть, стаючи більш значимим чинником соціально-економічного розвитку суб'єктів мікро-, мезо- та макрорівнів. Лише завдяки партнерству державних органів, приватного сектору, громадянського суспільства і громадян ми зможемо залишити нащадкам планету у кращому стані.

Висновки. Світова практика показує, що перехід на засади сталого розвитку суб'єктів економіки макро- та мікрорівнів стає трендом XXI століття. Міжнародна компанія CRH, що володіє контрольним пакетом акцій шести корпорацій на території України, має значний досвід стратегічного й тактичного планування, реалізації і формування звітності зі сталого розвитку. Незважаючи на певні обмеження та специфічні галузеві особливості діяльності CRH, її досвід щодо створення суспільної цінності за рахунок дотримання засад сталого розвитку потребує вивчення та впровадження у діяльність вітчизняних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Вернадский В. Несколько слов о ноосфере. *Успехи современной биологии*. 1944. № 18. С. 113–120.
2. Cassar C. Business Ethics and Sustainable Development. *Encyclopedia of Sustainability in Higher Education*. Hamburg University of Applied Sciences. 2019. P. 1–12. URL: <https://link.springer.com/content/pdf/bfm%3A978-3-030-11352-0%2F1.pdf>
3. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf
4. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>
5. Progress towards the Sustainable Development Goals. Report of the Secretary-General US. URL: <https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2020/secretary-general-sdg-report-2020--EN.pdf>
6. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016–2020 років : аналітична доповідь. URL: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg>
7. Sustainability reports of CHR company. URL: <https://crh.com/sustainability/sustainability-publications>
8. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2018 році. URL: <http://komekolog.rada.gov.ua/uploads/documents/36494.pdf>

References:

1. Vernadskiy V. (1944) Neskol'ko slov o noosphere [A few words about the noosphere]. *Uspekhi sovremennoy biologii*, no. 18, pp. 113–120.
2. Cassar C. (2019) Business ethics and sustainable development. *Encyclopedia of Sustainability in Higher Education*. Hamburg University of Applied Sciences, pp. 1–12. Available at: <https://link.springer.com/content/pdf/bfm%3A978-3-030-11352-0%2F1.pdf> (accessed 21 June 2021).
3. Nacionaljna dopovidj "Cili stalogho rozvytku: Ukrajina" [National Report "Sustainable Development Goals: Ukraine"]. Available at: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (accessed 20 May 2021). (in Ukrainian)
4. Ukaz Prezydenta Ukrainy "Pro Cili stalogho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku" [Decree of the President of Ukraine "On the Sustainable Development Goals of Ukraine until 2030"]. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> (accessed 20 May 2021). (in Ukrainian)
5. Progress towards the Sustainable Development Goals. Report of the Secretary-General US. Available at: <https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2020/secretary-general-sdg-report-2020--EN.pdf> (accessed 11 July 2021).
6. Vnesok ukrajinskogho biznesu v realizaciju Ukrajinoju Cilej stalogho rozvytku 2016–2020 rokiv. Analitichna dopovidj [The contribution of Ukrainian business to the implementation of Ukraine's Sustainable Development Goals 2016–2020. Analytical report]. Available at: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg>. (accessed 20 May 2021). (in Ukrainian)
7. Sustainability reports of CHR company [online]. Available at: <https://crh.com/sustainability/sustainability-publications> (accessed 02 July 2020).
8. Nacionaljna dopovidj pro stan navkolysnjogho pryrodnogho seredovyshha v Ukraini u 2018 roci [National report on the state of the environment in Ukraine in 2018]. Available at: <http://komekolog.rada.gov.ua/uploads/documents/36494.pdf> (accessed 20 May 2021). (in Ukrainian)